

Y Diweddaraf am y Fframwaith Amaethyddol - Medi 2018

Datganiad ar y cyd gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru

Gan fod amaethyddiaeth yn faes datganoledig, caiff pob gweinyddiaeth yn y Deyrnas Unedig (DU) gyfle i ddatblygu polisi sy'n addas i'w hamgylchiadau ar ôl i'r DU adael yr UE. Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori ar wahân ar bolisïau newydd i gymryd lle'r Polisi Amaethyddol Cyffredin, y naill yn Lloegr a'r llall yng Nghymru.

Cyhoeddodd Llywodraeth y DU bapur polisi o'r enw y 'Framework Analysis' ym mis Mawrth 2018. Mae'r papur yn rhestru 153 o feysydd lle mae cyfraith yr UE yn gorgyffwrdd â chymwyseddau datganoledig. Dyma lle bydd gofyn i Lywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig weithio gyda'i gilydd i benderfynu a ddylid mynd i'r afael â'r meysydd hynny ar lefel y DU neu Brydeinig. Yn sail i'r cyfan yw'r egwyddorion y cytunwyd amyn nhw yn JMC(EN) ym mis Hydref 2017. Nodwyd yn y papur hefyd 24 o feysydd polisi y byddai angen trafodaeth fanylach amyn nhw i weld a oes angen fframwaith deddfwriaethol cyffredin amyn nhw, yn gyfan neu yn rhannol. Mae'r rhestr honno'n cynnwys "cymorth amaethyddol".

Wrth inni adael yr UE a'r PAC, rydyn ni am i'n ffermwyr a'r rheini sydd â diddordeb mewn amaeth ddeall ein bod wedi cydweithio'n glos â'n gilydd ac y bydd y cydweithio hwnnw'n parhau. Rydyn ni am sicrhau canlyniadau gwell i'n diwydiant ffermio, a sbarduno trafod agored a thryloyw wrth inni ddatblygu'n cynigion.

Mae'r Bil Amaethyddiaeth yn rhoi pwerau newydd i'r ddwy weinyddiaeth allu rhoi cynlluniau newydd ar waith, yn ogystal ag estyn rhai darpariaethau i Ogledd Iwerddon.¹ Fodd bynnag, nid oes fframwaith deddfwriaethol yn y Bil ar gyfer y pwerau hyn. Y rheswm am hynny yw bod Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru o'r farn ar sail eu trafodaethau hyd yma, bod modd ymdrin yn briodol â mwyafrif llethol y meysydd polisi trwy drefniadau anneddfwriaethol a rhynglywodraethol.

Fel rhan o'r broses hon, rydyn ni'n cynnig datblygu fframwaith gweinyddol ar gyfer cydlynu'r gwariant ar gymorth amaethyddol a newidiadau i safonau marchnata. Amcan hynny yw sicrhau y ceir cydlynu a thrafod effeithiol rhwng y gweinyddiaethau ynghylch sut y gallai newid deddfwriaeth yn un rhan o'r DU effeithio ar y rhannau eraill. Bydd cysylltiad clos rhwng y fframwaith hwn a'r fframweithiau cyffredin eraill sydd wrthi'n cael eu datblygu ar gyfer meysydd polisi eraill yn y DU. Ceir meysydd eraill o fewn "Cymorth Amaethyddol" rydyn ni'n disgwyl gweithio amyn nhw wrth i'r Bil Amaethyddiaeth fynd trwy Senedd y DU. Yn eu plith y mae ymyrryd yn y farchnad a chasglu a rhannu data. Mae gan fframweithiau eraill ymhlith y 24 a nodwyd gysylltiad ag amaeth - ffermio organig, rhyddhau GMOs i'r amgylchedd, swodechnoleg a rheoliadau gwrtait - ac mae hwythau hefyd yn destun trafod. Ein hamcan yw cytuno ar yr holl feysydd hyn fel bod gennym fframweithiau gorffenedig erbyn y Cyfnod Gweithredu (Rhagfyr 2020).

Rydyn ni hefyd yn trafod y trefniadau ar gyfer daliadau trawsffiniol, sy'n berthnasol i nifer fawr o ffermydd ar hyd ffin Cymru a Lloegr. Rydyn ni'n sylweddoli bod ffermwyr sy'n rhychwantu ffiniau ac sydd â daliadau mwn gweinyddiaeth arall am fod yn siŵr y gall eu busnesau weithredu mor esmwyth â phosib. Ein bwriad yn hyn o beth yw lleihau'r fiwrocratiaeth a rhoi eglurder i fusnesau.

Uchelgais Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru o hyd yw cael hyd i atebion ar lefel y DU lle gwelir bod angen hynny. Rydyn ni'n llawn ddisgwyl i'r cydweithredu clos barhau rhyngom ag Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig Gogledd Iwerddon (DAERA) ac â Llywodraeth yr Alban dros y 18 mis nesaf i gytuno ar fframweithiau gweinyddol fydd yn pennu'r gwaith sydd i'w wneud ar amaethyddiaeth yn y dyfodol a sut y byddwn yn ei gydlynu.

Fel rhan o'r broses honno, byddwn yn croesawu barn Senedd y DU, y deddfwrfeydd datganoledig a rhanddeiliaid eraill ar y cynigion hyn.

ⁱ Gan nad oes Gweinidogion yng Ngogledd Iwerddon i wneud penderfyniadau ynghylch eu polisi amaeth, bydd Gweinidogion Llywodraeth y DU yn ceisio cadw'r status quo gyhyd ag y medrir tan y bydd modd creu polisi newydd. Rhaid wrth ofal rhag analluogi neu ffrwyno gallu Gweinidog neu Lywodraeth neu Gynulliad Gogledd Iwerddon i benderfynu beth sy'n briodol i sector bwyd amaeth Gogledd Iwerddon. Yr egwyddorion cyffredinol sydd wedi'u defnyddio wrth ystyried estyn cymalau i Ogledd Iwerddon yw:

- sicrhau bod sail gyfreithiol i barhau i dalu'r set gyffredol o daliadau cymorth amaethyddol (ac opsiynau) ar ôl gadael yr UE;
- sicrhau bod gan Lywodraeth Gogledd Iwerddon ddigon o hyblygrwydd i ddatblygu'i polisi amaeth yn y dyfodol sy'n gyson â'r egwyddorion y cytunwyd arny'n nhw gan JMC(EN), gan gynnwys gweithrediad Marchnad Fewnol y DU; a
- sicrhau nad yw'r Bil Amaethyddiaeth yn ffrwyno gallu Llywodraeth Gogledd Iwerddon rhag parhau â'r cynlluniau a'r opsiynau sydd ar gael nawr o dan y Rhaglen Datblygu Gwledig a Chorff y Farchnad Gyffredin ac a ddarperir gan ddeddfwriaeth yr UE (sy'n bodoli ac wedi'i chadw), hynny am ba hyd bynnag y gwêl Gweinidogion Gogledd Iwerddon yn dda.